

กรุงเทพธุรกิจ Krungthep Turakij Circulation: 160,000 Ad Rate: 1,400	Section: First Section/ทัศนะ วันที่: พุธที่ 23 กันยายน 2564 ปีที่: 34 ฉบับที่: 11952 Col.Inch: 44.02 Ad Value: 61,628 หน้า: 6(ซ้าย) PRValue (x3): 184,884 คลิป: ขาว-ดำ หัวข้อข่าว: บทความพิเศษ: สถานีหัวลำโพงชุมทางเชื่อมคุณค่าเดิมกับเศรษฐกิจใหม่
--	--



สถานีหัวลำโพง ชุมทางเชื่อมคุณค่าเดิม กับเศรษฐกิจใหม่

“หัวลำโพง” หรือสถานีรถไฟกรุงเทพ เป็นสัญลักษณ์ที่อยู่คู่กรุงเทพมหานครมายาวนานกว่า 105 ปี แต่นับจากนี้ หัวลำโพงต้องเปลี่ยนรูปลักษณ์ใหม่ เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทย (ร.ฟ.ท.) วางแผนย้ายการให้บริการเส้นทางรถไฟเกือบทั้งหมดไปที่สถานีกลางบางซื่อ

ประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของหัวลำโพงจะเป็นเช่นไร? การรถไฟแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ และสถาบันอาศรมศิลป์ ดำเนินการวิจัยเพื่อหาทิศทางอนาคตของหัวลำโพงในศตวรรษใหม่

ผศ.เพื่ออรุณ ประดิติกุล ประธานสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ จุฬาฯ ในฐานะผู้อำนวยการแผนงานการศึกษาเพื่อวางกรอบ “โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สถานีรถไฟกรุงเทพ (หัวลำโพง)” ได้เริ่มแผนการศึกษาตั้งแต่เดือน ส.ค.2563 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ เน้นวิจัยคุณค่าเชิงอนุรักษ์และนำเสนอแนวทางการใช้ประโยชน์พื้นที่ ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยเปิดให้หลายภาคส่วนของสังคมมาร่วมกันกำหนดทิศทางอนาคตของหัวลำโพงด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ประชาชนเป็นทั้ง “ผู้ร่วมคิด” คือมีส่วนร่วมในการออกแบบในฐานะ “ผู้ใช้ประโยชน์” เพราะทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้ และเป็น “ผู้รับผิดชอบ” คือเมื่อใช้ประโยชน์แล้วต้องช่วยกันรักษาสมบัติของคนไทยทุกคน

การวิจัยในระยะที่ 1 ซึ่งเน้นศึกษามิติคุณค่าเชิงอัตลักษณ์และความต้องการทางสังคมเบื้องต้นว่า “แนวทางการพัฒนาต้องทำให้หัวลำโพงเป็นพื้นที่ที่พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจและเป็นจุดเชื่อมโยงกับย่านเมืองเก่า

ของกรุงเทพฯ เช่น เขาวราช วงเวียน 22 กรกฎาคม ตลาดน้อย ฯลฯ และย่านการค้าใหม่บนถนนพระราม 4” มี ผศ.ธิป ศรีสกุลไชยรัก สถาบันอาศรมศิลป์ เป็นหัวหน้าโครงการ

ผลการวิจัยจากโครงการสอดคล้องกับแนวคิดของการรถไฟฯ ที่ได้วางแผนลงทุนพัฒนาพื้นที่หัวลำโพง 121 ไร่ ให้เป็น “บ้านรถไฟ” โดยจะทำเป็นพิพิธภัณฑ์รถไฟและวางโครงการพื้นที่เชิงอนุรักษ์ในเส้นทางเลียบทางรถไฟ ตลอดจนบูรณาการร่วมกับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในเขตเมืองเก่า

การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่สถานีรถไฟหัวลำโพง ได้ข้อเสนอลักษณะการใช้งานและประโยชน์ของพื้นที่และอาคารต่างๆ 3 รูปแบบคือ แบบที่ 1 สัดส่วนของพื้นที่ที่ใช้เป็นพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่เชิงพาณิชย์มากที่สุด มีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 30 แบบที่ 2 สัดส่วนของพื้นที่ที่ใช้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือลานกิจกรรม พื้นที่สร้างสรรค์ และพื้นที่อนุรักษ์ ในสัดส่วนเท่าๆ กันคือร้อยละ 18 และ แบบที่ 3 สัดส่วนของพื้นที่ที่ใช้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือลานกิจกรรมและพื้นที่อนุรักษ์ ในสัดส่วนเท่าๆ กันคือร้อยละ 18

เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้งานและประโยชน์ของพื้นที่และอาคารต่างๆ พบว่าทั้ง 3 แบบ (ตามผลการศึกษารายละเอียดในส่วนที่ 1) เป็นทางเลือกที่คนในสังคมยอมรับได้ แต่อาจจะต้องมีการชดเชยในสิ่งที่คนในสังคมสูญเสียไป เช่น บางคนอาจไม่รู้สึกรับประโยชน์จากการใช้พื้นที่เป็นศูนย์การค้า

ผลการวิจัยจากโครงการนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลายมิติ การรถไฟฯ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย และเป็นกรอบในการประกวดแบบการพัฒนาหัวลำโพงคน กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวลำโพงจะเกิดความเข้าใจและรับรู้ถึงคุณค่าของการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สถานีรถไฟหัวลำโพงซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

นอกจากนี้ การรถไฟฯ นักลงทุน ผู้ประกอบการในพื้นที่ และเครือข่ายธุรกิจเพื่อสังคมกรุงเทพฯ สามารถนำผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการด้านการลงทุนและความเป็นไปได้ทางการเงิน ไปใช้เป็นแนวทางในการร่วมลงทุนในพื้นที่หัวลำโพง ทั้งการลงทุนในการจัดการท่องเที่ยวและการประกอบการเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงคนในชุมชนรอบสถานีรถไฟหัวลำโพงสามารถนำไปขับเคลื่อนเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนได้อีกด้วย

ผู้สนใจสามารถเข้าชมเนื้อหาเพิ่มเติม ได้ตามลิงก์ <https://hlpvirtualtour.com/exhibition/>